

NAAMÁN

Naučíme se biblický verš:

Pomoc mi přichází od Hospodina, on učinil nebesa i zemi.

Žalm 121,2

1. Porozumění textu

1.1. Souvislosti/Obsah

Zpráva patří mezi vyprávění o zázracích, které činil Eliša, muž Boží. Eliša pomáhá lidem, kteří se ocitli ve velké nouzi nebo se nějakým způsobem setkávají se smrtí. Boží pomoc se však neomezuje jen na Izraelce, je tu i pro pohanského velitele vojska Naamána, který se tak setkává s Boží milostí.

Úspěšný a vážený Naamán trpí malomocenstvím. Mladá izraelská otrokyně upozornila na proroka ve své zemi. Pro Naamána je to poslední naděje na záchranu. Vyprosil si od krále povolení k cestě a obdržel dokonce i dopis pro izraelského krále.

Vybaven drahocennými dary přišel Naamán k izraelskému králi, který ho samozřejmě uzdravit nemohl. Teď zasáhl do dění Eliša. Nechal zavolat Naamána k sobě a po poslovi mu vzkázal, aby se sedmkrát omyl v Jordánu. Naamán rozhořčeně odmítl takovou banální, ponižující proceduru. Ale na domluvu svých služebníků se pak přece jen sedmkrát ponořil do Jordánu - a byl uzdraven. Chtěl se Elišovi odměnit štědrými dary. Ten to odmítl, protože uzdravení je od Boha. Naamán si odnesl z Izraele prst, aby se od toho dne klaněl živému Bohu.

1.2. Osoby

- ◆ *Naamán*: velitel vojska aramejského krále, válečný hrdina, vydobyl si úctu řadou vojenských úspěchů. Vojáci ho milují, nazývají ho svým "otcem".
- ◆ *malé děvčátko*: věřící Izraelitka, která byla odvečena aramejskými hordami a sloužila v Naamánově domě.
- ◆ *aramejský král*: Ben-Hadad I. (880 - 842 př.Kr.), byl poražen Achabem (otcem Jórama) při obléhání Samaří. O rok později utrpěl porážku u Afeku. Potom byl 3 roky mír mezi Sýrií a Izraelem. Za vlády Jórama dochází jen k občasným nájezdům Syřanů.
- ◆ *král izraelský*: Joram (852 - 841 př.Kr.). V osmnáctém roce vlády judského krále Jóšafata se stal králem nad Izraelem v Samaří Joram, syn Achabův (2 Kr 3,1). Bezbožný král, nazývaný v 2 Kr 6,32 také "vrahův syn".
- ◆ *Eliša*: Elišovo působení, které spadá do dvanáctiletého období vlády Joramovy, se vyznačuje řadou zázraků, jimiž Bůh projevuje svou moc v těžkostech všedních dní. Motivy Elišova jednání jsou vždy pomoc a milosrdenství.
- ◆ *další osoby*: Naamánova žena, Naamánovi průvodci (služebníci, vojáci), služebník Elíšův (Géchazí).

1.3. Místa/Prostředí

- ◆ *Damašek*: hlavní město Sýrie (Amram), vzdálené od Samaří vzdušnou čarou asi 175 km.
- ◆ *Samaří*:
 - a) hlavní město severní izraelské říše, postavené Omrimem asi r. 880 př. Kr. na hoře.
 - b) krajina Samaří je kopcovitý kraj kolem města, který přechází na severu v pohoří Efrajim a táhne se až k nížině Jeruzeel. Samařsko, jak je známe z Nového zákona, vzniklo až po návratu z exilu.
- ◆ *Jordán*: jeho prameny jsou v pohoří Hermon; tři pramenné říčky, které se brzy spojí. Jeho délka

mezi Genezaretským jezerem a Mrtvým mořem je 104 km. Jordánská nížina je 4-20 km široká, říční koryto asi 30 m, hloubka 3-4 m, u Jericha 6 m.

♦ *Abána a Parpar*: Abána pramení v Antilibanonu, protéká Damaškem a zavlažuje zahrady. Byla známa svou čistou vodou. Parpar pramení na velkém Hermonu a teče jižně od Damašku.

1.4. Doba

Za vlády Jóramovy asi r. 850 př. Kr.

1.5. Vysvětlení pojmů

♦ v1 - *malomocný*: nemoc označená v bibli jako malomocenství zahrnuje různé formy kožních onemocnění od lupénky až po lepru. Podrobné popisy k této diagnóze jsou uvedeny v Lv 13. Zasažené místo se zdá propadlejší než okolní kůže, vlasy u těla zbělejí.

Strach před malomocenstvím spočíval především v tom, že nemocný byl po dobu své nemoci kultovně nečistý. Musel být vyloučen ze společenství rodiny, lidu a bohoslužby a žít na opuštěných místech.

Závažnost této nemoci je zřejmá z Mojžíšovy modlitby za jeho malomocenstvím postiženou sestru Mirjam: "Ať není Mirjam jako mrtvě narozené děcko, jehož tělo je z poloviny stráveno, hned jak vyšlo z mateřského lůna." (Nu 12,12)

Malomocenství je obrazem hříchu: nečistota, odloučení, osamělost, beznaděj atd.

- ♦ v3 - *prorok* (viz lekce 23)
- ♦ v5 - *talent*: 33,5 - 36,6 kg, 10 talentů = asi 350 kg,
- ♦ v5 - *šekel*: 11,2 - 12,2 g, 6000 šekelů = asi 70 kg. Sváteční šaty byly ze vzácných látek jako byl šarlat, purpur nebo hedvábí, byly zdobeny vzácnými výšivkami. Dary měly obrovskou cenu (v naší měně šlo o statisícové hodnoty).
- ♦ v7 - *roztrhnout roucho*: výraz smutku, pokání, zděšení a ošklivosti.
- ♦ v10 - *omýt se sedmkrát v Jordánu*: číslo 7 je v bibli číslem dokonalosti, vyjadřuje uzavřený, naplněný celek.
- ♦ v17 - *vzít si s sebou prst*: za tím byla představa, že přítomnost Boha je vázána na jeho zemi.
- ♦ v18 - *sklánět se v domě Rimónově*: jako královský pobočník provázal Naamán krále do chrámu assyrského boha Rimóna.

2. Téma

Pomoc mi přichází od Hospodina, on učinil nebesa i zemi.

Jiné možnosti:

- Bůh si přeje, abychom mu důvěřovali, protože jeho moc je ohromná.
- Je dobře poslouchat Pána Boha (Boží Slovo).

3. Úvahy nad situací dítěte

Malomocenství a lepru znají děti převážně z biblických příběhů. Neměli bychom líčit hrozný a odporný průběh nemoci, nýbrž položit důraz na její nevléčitelnost. Z příběhu se mají děti naučit řídit se pokyny Božího Slova, i když se jim zdají nelogické.

Pro předškolní dítě je logické, že Bůh může pomoci a že pro něj není nic nemožné. Zde je důležité oddělit Pána Boha od "pohádkových hrdinů" našich dětí. Je to jediný pravý Bůh, který učinil nebesa i zemi.

4. Návrhy provedení

PRO 1. HODINU

4.1. ÚVOD (1)

4.1.1. Ilustrační příběh "Janička se učí plavat": Janička je rozrušená. Dnes jde s tatínkem na plovárnu. Bude se učit plavat. Nejdřív stojí s tatínkem u kraje bazénu a poslouchá, jak jí vysvětluje pohyby při plavání - "tempa". Teď by to chtěla zkusit sama. Sleze do vody a hned začíná dělat tempa, jenomže příliš rychle. Brzy je úplně bez dechu. Z rozčilení už nezdvihne hlavu, potopí se a spolyká hodně vody. Tatínek jí rychle vytáhne. Tak to prostě při učení je. Jana se zlobí. Tak si to nepředstavovala. Chce okamžitě domů. Pavla, její přítelkyně, jí dodává odvalu, aby to přece ještě jednou zkusila. Znovu jí tatínek předvádí pohyby rukou a nohou. Jana se nechá povzbudit a hle, už to jde mnohem lépe. Je prostě třeba poslouchat tatínkovy pokyny a řídit se jimi.

4.1.2. Plané neštovice a spálu většina dětí zná. Necháme je popsat, jak vypadá kůže při těchto nemocích a jak se malí pacienti cítí. (Neštovice - malé puchýřky téměř na všech částech těla, které silně svědí. Spála - vyrážka s malými skvrnami, které začínají na hrudi a krku a pak se rozšíří na celé tělo.) Potom jim vysvětlíme, že malomocenství je mnohem horší nemoc, která byla před mnoha léty nevléčitelná.

4.2. BIBLICKÝ PŘÍBĚH (1)

Biblický verš se dá dobře zařadit do příběhu: Naamán hledá a nalézá pomoc u Hospodina, Boha, který učinil nebesa i zemi. Obrázky viz **L 24/1**.

♦ *Mladá otrokyně Naamánovy ženy:* Izraelská dívka, zajatá ve válce, pracuje jako služebná u Naamána. Každý den uklízí, čistí, vaří, myje nádoby. (Necháme případně jednotlivé činnosti jmenovat děti, ale musíme jim vysvětlit, že tenkrát neexistovaly žádné technické přístroje.) Služebná se dověděla od Naamánovy ženy, že její muž má nevléčitelnou nemoc (malomocenství). Mladá dívka vyznává víru v živého Boha, který učinil nebesa i zemi. Plna soucitu (mohla reagovat i jinak) říká své paní: "Měl by jít k Božímu muži v mé zemi. Elíša se modlí k Bohu a Bůh lidi uzdravuje. Bůh už vyslyšel velmi mnoho Elíšových modliteb. Bůh by mohl uzdravit i Naamána."

♦ *Naamánovy přípravy k cestě:* Naamánova žena informuje manžela o zázračném uzdravovateli v Izraeli. Naamán dostává královo svolení vyhledat izraelského krále (kdo jiný než král může mít takovou zázračnou moc?) a průvodní královský dopis. Naamán naplní mnoho pytlů stříbrem, zlatem a svátečními oděvy (jako odměnu za uzdravení). Na dlouhé cestě ho doprovázejí vojáci.

♦ *Izraelský král pomoci neumí:* Naamán vyhledal izraelského krále. Ten na přinesený dopis reaguje zuřivě. Přiznává, že pomoci nedokáže. Živého Boha nemiluje, neví také, jak se k němu modlit. (Proč nemůže král Naamána uzdravit? Koho mu mladá služebná doporučila?)

♦ *Boží muž Elíša nabízí pomoc:* Elíša se doslechl, že jeho zemi navštívil slavný vojevůdce Naamán. Posílá posla a zve Naamána k sobě. Naamán se tedy nechá dovézt k Elíšovu domu. (Na co asi cestou myslí?) Naamán očekává velkolepý, okázalý obřad. Ale Boží muž ani nevyšel ze dveří. Jen mu po služebníkově vzkázal: "Jdi k Jordánu..."

♦ *Velké zklamání, je těžké poslechnout:* Naamán je zděšen, zklamán a rozhořčen. Špinavá voda Jordánu ho má uzdravit? Nemůže tomu uvěřit a odmítá Elíšův recept. (Proč je pro nás tak těžké poslechnout?) Jeho služebníci mu domlouvají, nevzdávají se: "Milý otče, ..."

♦ *Čin poslušnosti:* Naamán zvažuje, uznává, nechá svůj vůz zastavit u Jordánu. Musí to udělat, jinak se neuzdraví. Naamán sestupuje k řece, ponoří se sedmkrát, jak předepsal muž Boží. A co se stane? Je opět zdrav, malomocenství je pryč! (Naamánovo vyznání a to, jak chce vyjádřit svou vděčnost, probereme ve 2. hodině.)

4.3. UTVRZENÍ (1)

4.3.1. Na hře "Přihořívá" si ukážeme, jak důležité je řídit se pokyny: Jednomu dítěti zavážeme oči,

někde schováme hrnec s malým překvapením. Dítě se pokouší hrnec najít. Ostatní děti pomáhají tím, že říkají slova "voda" nebo "přihořívá".

4.3.3. Názorná lekce: Připravíme si **lahvičku lihu** nebo kolínské vody. Na fólii nakreslíme nesmazatelnou tužkou velké srdce se skvrnami. Zkoušíme setřít skvrny suchým hadrem. To se nám nepodaří. Pustíme k tomu děti. Potom odstraníme skvrny lihem a vysvětlíme dětem, že Naamánovo malomocenství mohlo být uzdraveno jenom Pánem Bohem. Musel věřit, co řekl Eliša, a přesně dodržet jeho pokyny. Právě tak odejde zlo z našeho srdce jen tehdy, když se držíme Božích pokynů, tzn. prosit o odpuštění.

PRO 2. HODINU

4.1. ÚVOD (2)

Ukážeme dětem obrázek nemocného chlapce (**L 24/2**) a ptáme se jich, kdo mu v době nemoci pomáhá a jak ta pomoc vypadá. Pak bychom mohli v modlitbě děkovat za Boží pomoc (za pomoc rodičů a lékaře.)

4.2. BIBLICKÝ PŘÍBĚH (2)

Zopakujeme s dětmi kroky 1 a 2. Pak může téměř celá skupina hrát roli Naamána. Začneme v místě, kdy vstupuje na izraelské území. Sedíme ve voze a necháme koně cválat, a pak prrrr, zastavíme před královským palácem.

♦ *Izraelský král nedokáže pomoci:* Určíme dítě, které má představovat izraelského krále. Sedí na židli, má na hlavě korunu a přijímá Naamána. Dítě, které hraje Naamána, se před králem pokloní a předá mu svitek. Necháme vyjádřit královo zděšení a Naamánovo zklamání.

♦ *Muž Boží nabízí svou pomoc:* Zařadíme Elišovo poselství a necháme děti vyprávět, s jakým očekáváním a nadějí nastoupí Naamán na cestu k Elišovi. Potom předvádíme různé způsoby koňské chůze (používáme nohy): cváláme, klušeme, jdeme. Cesty jsou hrbolaté, plné výmolů: houpeme se nalevo, napravo, dopředu, dozadu, otrásá a hází to s námi. Před Elišovým domem zastavíme (prrrr).

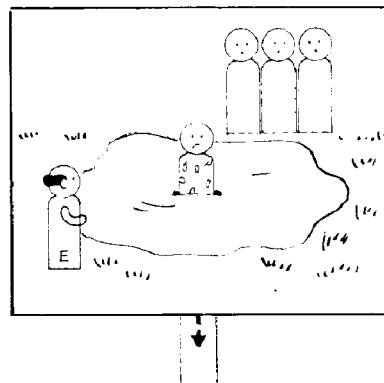
♦ *Velké zklamání, je těžké poslechnout:* Předvedeme zprávu služebníka a Naamánovo chování. Okamžitě otočíme k návratu a odcváláme.

♦ *Čin poslušnosti:* Náhle se zastavíme a obrátíme se. Pomalu se vydáme směrem k Jordánu. Jednou se ponoříme a podíváme se na sebe, potřeseeme hlavou. Znovu se ponoříme a podíváme se zklamaně na sebe atd. Děti se radují, když s nimi 7x pomalu klesáme do dřepu, abychom se "ponořili". Necháme je nahlas počítat. Zatímco se ponořujeme, vyprávíme, jak jsme smutní, že máme tu strašnou nemoc, o bolestech, o neschopnosti lékařů nás uzdravit. Po sedmém ponoření si důkladně prohlížíme ruce a paže. Náhle zavládne velká radost: Jsme zdraví! Radostně tleskáme, skáčeme, voláme, zpíváme atd.

♦ *Naamánův dík a dar:* "Cváláme" zpět k Elišovu domu, abychom mu poděkovali a řekli, že chceme stále milovat Hospodina a k němu se modlit. Vyjádříme dík. (Další vyprávění přebírá učitel.) Naamán vyznává: "Nyní vím..." Naamán chce s vděčností Elišovi něco darovat, ale ten to odmítá. Ne on, ale Bůh Naamána uzdravil. Vojevůdce jede domů a říká mladé služebné: "Děkuji ti, žes mi vyprávěla o Bohu!"

4.3. UTVRZENÍ (2)

4.3.1. Vytvoříme obraz (viz L 24/3): Nalepíme rybník a uděláme do něj zářez. Vystříháme Naamána (na přední straně je malomocný a na zadní zdravý, obě strany slepíme) a zasuneme jej do zářezu, aby se mohl ponořit a zase vynořit. Služebníky nalepíme na břeh rybníka.

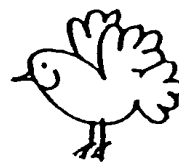

4.3.2. Obrázek k závěru příběhu (Eliša odmítá dary, protože Naamána neuzdravil on, ale Bůh): Každé dítě dostane kopii **L 24/4**. Postavy vystřihneme, nalepíme na papír a vybarvíme. Přitom v rozhovoru ještě zdůrazníme, že Bůh je ten, kdo jedná, a jemu patří dík.

4.3.3. Překážkový běh k tématu "chceme si pomáhat": Dvojice dětí absolvují překážkovou dráhu z lahví (**přinést prázdné lahve**), a to tak, že jedno z dětí je se zavázanýma očima navigováno druhým. Kolik lahví která dvojice porazí?

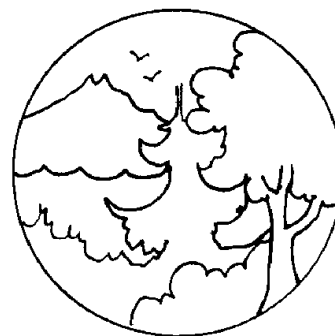
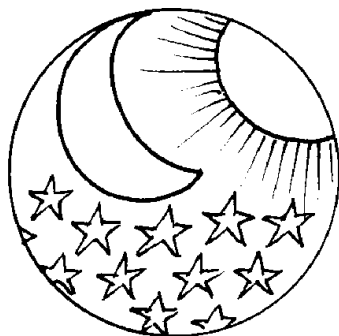
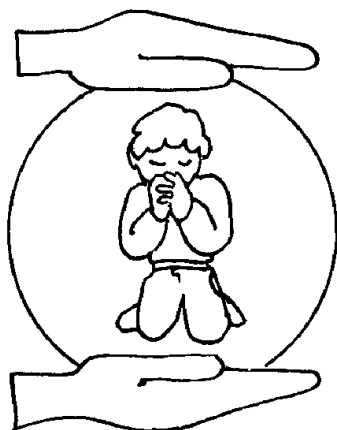
5. Návrhy písní

- ✓ Bůh je větší/Silný Bůh*³
- ✓ Všechno, co mě trápí/Je v tvé moci mnohem víc*³
- ✓ Telefon*¹

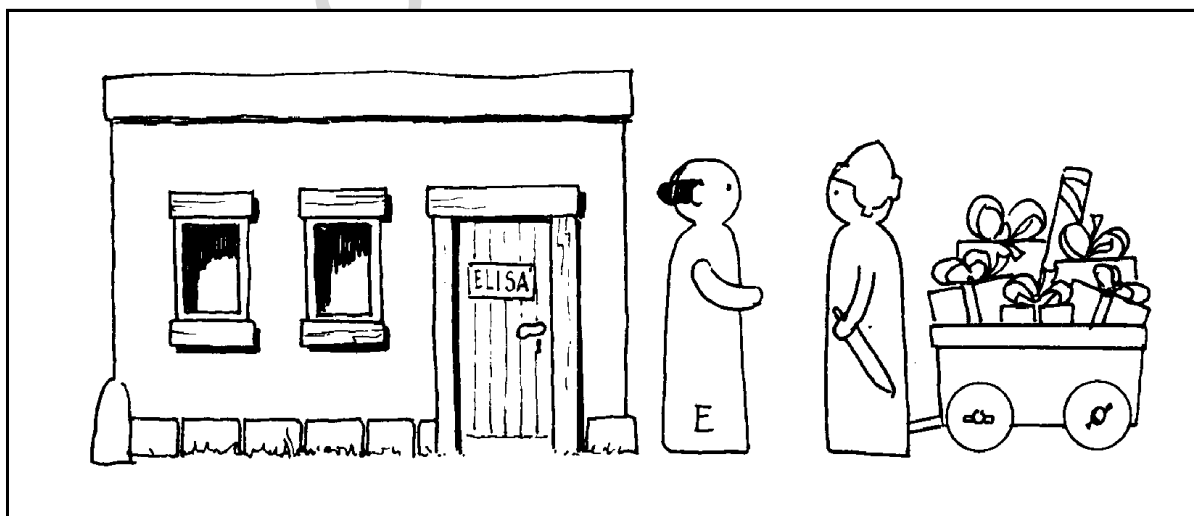

6. Pomůcka k učení biblického verše

S pomocí symbolů biblický verš znázorníme a naučíme se ho nazpaměť. Potom dostane každé dítě kopii k vybarvení.

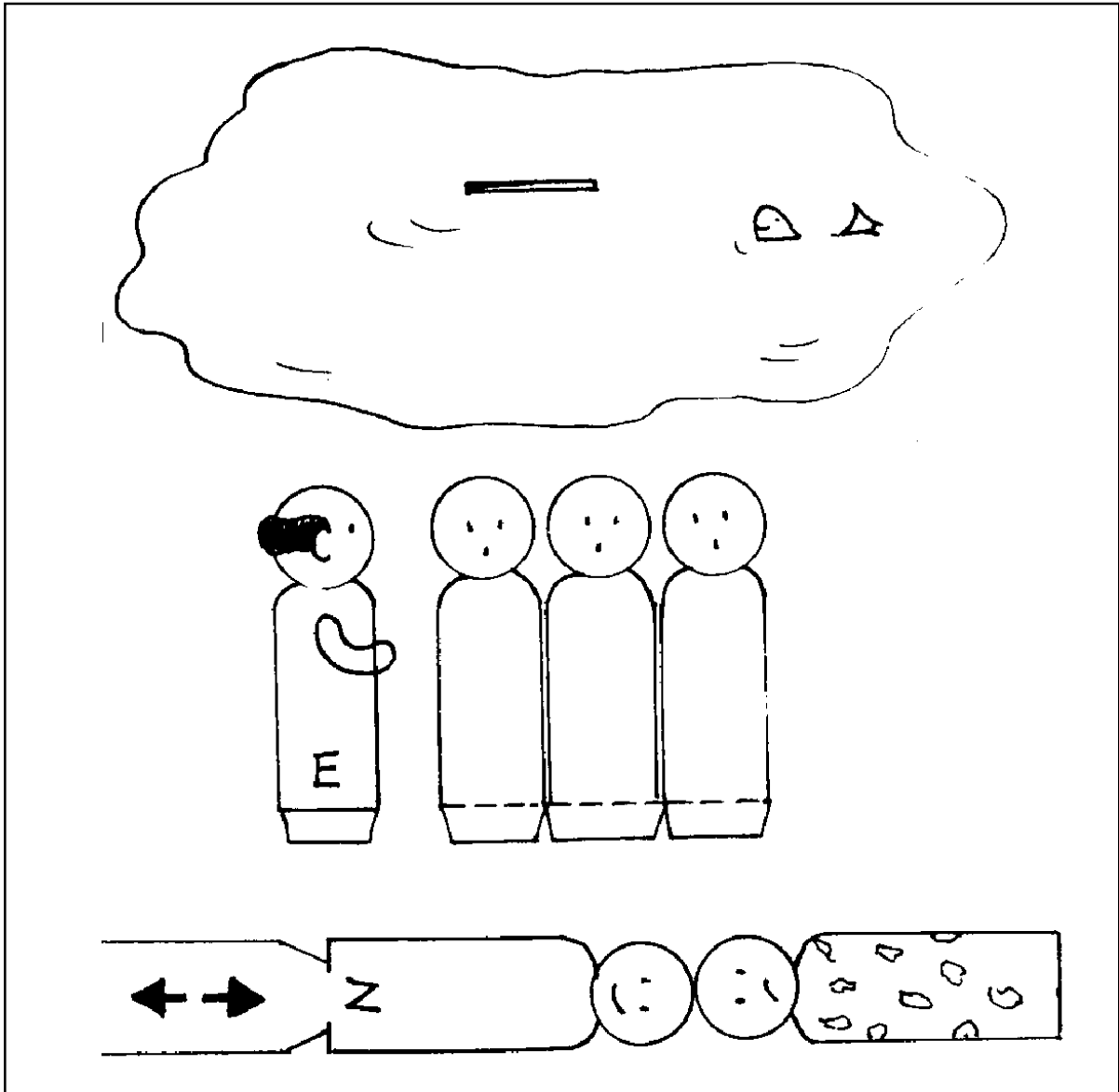

L 24/4

L 24/3

L 24/2

